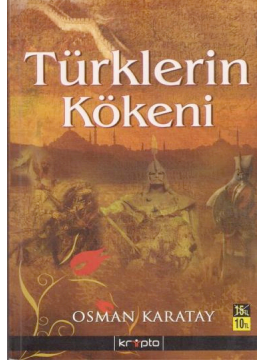

getireceğini umduğumuz bu eser 624 sayfa olup eserin sonunda bir de dizin bulunmaktadır. Kitap kapağı karton olup kapak kompozisyonu da son derece kaliteli bir grafik çalışmasının ürünüdür.

Türklerin Kökeni

Özer Küpeli

Osman Karatay, *Türklerin Kökeni*,
Kripto Kitaplar, Ankara 2011, 270
sayfa.

Daha çocuk yaşlardan itibaren ilgisi-
ni çeken Türk tarihinin en eski çağ-
ları hakkında şimdiye dek yazıla
gelmiş, ama konunun uzmanlarının
birbirinden almak dışında pek de
tenkide yaklaşmadığı bilgilere her
daim şüpheyle yaklaşan Osman Ka-
ratay, Türk tarihinin eski dönemle-
rine dair kendi araştırmaları sonucu
elde ettiği tespitleri daha önce *Hırvat
Ulusunun Oluşumu* (2000), *İran ile
Turan. Hayali Milletler Çağında Av-
rasya ve Ortadoğu* (2003), *Bey ile Bü-
yücü: Avrasya'da Tanrı, Hükümdar,
Devlet ve İktisat Hak-kında Dilin
Söyledikleri* (2006) başlıklı kitap-
larında paylaşmıştı. Kitaplarının,
makalelerinin ve diğer araştırmala-
rının içeriğinden de anlaşılacağı

· Dr., Ege Üniversitesi - Bornova / İzmir,
okupeli@gmail.com

üzere bu konuda uçlarda düşünen ve yazan bir tarihçi olarak Karatay'ın son kitabı *Türklerin Kökeni* birkaç ay önce Temmuz 2011'de yayınlanmış bulunuyor.

Yazım süreci sadece kırk gün süren kitabın macerası yayımcılarının yazardan *rahat* ve *anlaşılır* bir dille yazılmış Türklerin kökeninden bahseden küçük boyutlu bir kitap istemeleriyle başlamıştır. Dolayısıyla klasik şablonlara uymadan kaleme alınmış bu kitapta kronolojik bir sıralama takip edilmediği gibi konulara göre bir tasnifleme de söz konusu değildir. Bununla birlikte sadece başlığı-na bakarak kitabı eline alanların muhtevasında olmasını umduğu bazı konular ya hiç yoktur ya da detaylandırılmadan ele alınmış-tır. Karatay, farkında olduğu bu durumun büyük ölçüde eserin doğasından kaynaklandığını, de-taya girmediği kısımları da zaten daha önce başka araştırmaları vesilesiyle yayınladığını belirtmiştir (s. 13).

Kitap on yedi bölümden, daha doğrusu makaleden oluşmaktadır. İlk iki bölümde durum tespiti yapılarak bir hareket noktası tayin edilmiştir. Buna göre "Türkler, Türklük ve Türkiye" başlıklı ilk bölümde yazar dünya üzerinde kabaca 180 milyon Türkün yaşadığını, ancak köken araştırmalarında Türk adına ta-kılıp kalınmaması gerektiğini, zira etnik toplulukların varlığının isimlere bağlı olmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla köklerimizini araştırmanın illaki Türk kelimesinin köklerini araştırmak olmadığı, ancak yine de çalışmanın bütününde Türk kelimesinden yol gösterici olarak faydalanıldığı ifade edilmiştir.

İkinci bölüm "Kuşbakışı ve Kuşdiliyle Tarihimiz"de de aynı düşünceden hareketle yazar, Türk tarihinin nereden başlatılması gerektiğini sorgulayarak daha önceki çalışmalarında da savunduğu üzere, Sakaların bilinen en eski Türk devleti olduğu tezini yinelemiştir. Bu bölümde Türklüğün siyasî macerasına Sakalardan itibaren XVI. yüz-yıla kadar kısaca değinilmiştir.

Genel çerçevenin çizilmesinin ardından ilerleyen bölümlerde yazarın kafasına takılan bir takım meselelere çözüm aradığı, bazı görüş ve değerlendirmelerde bulunduğu görülmektedir.

Bu bağlamda dikkati çeken başlıca meselelerden birisi Türklerin anayurdunun neresi olduğudur. Nitekim üçüncü bölümden itibaren yedi bölüm boyunca bu konu enine boyuna irdelenmiş, buna dair içerde (anayurt Altay dağları) ve dışarıda (anayurt Büyük Okyanus kıyıları) Türklerin anayurdu için ortaya atılan farklı görüşlere karşı çıkmıştır. Yazara göre Türklerin anayurdunu daha batıda Hazar denizinin kuzeyine kadar uzanan bölgede aramak daha makuldür. Nitekim Karatay, bu tespitini sınamak amacıyla birkaç bölümde birden Türk dilinin Ural-Altay dil ailesi içindeki yerini tartışmış, hatta ikisinde Türkçedeki bazı temel kelimeleri Moğolca ve Macarca ile karşılaştırmıştır. Buradan çıkan sonuç ise Türkçenin aynı dil ailesi içinde yer aldığı Moğolcadan ziyade Macarca ile daha fazla ortak kelimelerinin olduğudur. Bunu dokuzuncu bölümde temas edilen, Türkçe ile Macarca arasındaki ortak tarım terimleri, hayvan ve bitki isimleri de doğrulamaktadır. Bütün bu tespitler, hem Türklerin

anayurdu meselesi, hem de Ural-Altay dil kuramı hakkında tekrar düşünmemiz gerektiğini açıkça göstermektedir.

Onuncu ve on yedinci bölümler arasındaki kısım yazarın odaklandığı ikinci mesele üzerinedir. Bu da İdil boylarındaki Türk varlığının ne kadar eskiye götürülebileceğidir. Nitekim yazar onuncu bölüm "Homo Turcus"da eski Yunan ve Roma kaynaklarında geçen bazı kelimelerin İdil boylarında yaşayan Türk budunlarına işaret ediyor olabileceğini düşünmektedir. Buradan hareketle sonraki bölümlerde Sarmatların ve Subarların kökenlerine değinilmiş ve bunların Türklükle ilgileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Karatay'ın bunları yazarken en önemli hareket noktası yine diller arasında kelime mukayesesidir.

Kitabın son bölümü "Sarı-şın Türkler"de ise yazar bu sefer Türk tipini ele almıştır. Bu konuda Arapların ve Çinlilerin benzer Türk tipi tarifleri yanında bir tarafta güzellik, diğer taraftaysa çirkinlik ifadesi olarak görülen sarışın ve renkli gözlü olmanın Türkler arasında da yaygın olabileceği gerçeği üzerinde durulmaktadır.

Sonuç olarak bir etnik unsurun eski çağlar için kökenlerini çalışmak her daim büyük problemdir. Zira kaynaklar oldukça kısıtlıdır. Türklüğün kökenleri için de bu sorun mevcut olup, genelde bilgi için an yer Çin kaynaklarıdır. Fakat Osman Karatay, Türklüğün kökenleri için Çinlilerin yazdıklarından başka kaynakların da olabileceğini bu ve önceki çalışmalarıyla göstermiştir. Gerçi tespitlerinin bir kısmına muhtemelen tarih ve yakın alanlardaki bilim insanları

katılmayacaktır. Varsın katılmayınlar. Bununla birlikte bu çalışmanın 1930'ların Türkiye'sinde el üstünde tutulacağı da muhakkaktır. Sayın Karatay'ı bu çalışmasından ötürü tebrik ediyor, başarılar diliyoruz.